

Suharto inför domstol?

För några år sedan var en indonesisk poet på besök i Stockholm. Han hade suttit fängslad i ett koncentrationsläger på ön Buru under många år. Jag frågade honom om man borde ställa Indonesiens ex-president Suharto inför rätta. Han svarade att Suharto har förnamnet Muhammad, precis som profeten. Dessutom har han den religiösa titeln "al haji". Jag kunde inte fråga honom vidare varför han hade en sådan uppfattning, vårt samtal blev avbrutet av frågor från andra personer och han hade bråttom. Hans svar väckte min nyfikenhet: var det en spekulering om vad han sade var rätt eller var det bara ett skämt? Kanske var det han sade sant, för om man närmare undersöker vad som händer i Indonesien i dag kan man se att landet håller på att bli en teokratisk stat.

Krav på rättegång

Jag frågade poeten, eftersom Suharto som armégeneral var den ledande figuren när militären övertog statsmakten genom en mycket blodig statskupp i Indonesien. Nästan en miljon människor mördades och hundratusentals satt fängslade under många år utan att rättegångar hade hållits för att bevisa deras brott mot landets lagar och förordningar.

En annan anledning till att jag frågade honom, som också hade varit politisk fånge, är att i bland annat Rwanda, Chile, ex-Jugoslavien, Argentina och Kambodja ställer man människor som varit aktivt inblandade i brott mot mänskligheten inför rätta.

Under den senaste tiden har krav rests från bland andra många ledande personligheter, allmänheten, akademiker, politiker samt organisationer i Indonesien på att åtala Suharto i domstol för brott mot mänskligheten och korruption under sin tid vid makten. Korruptionen lade landets ekonomi i ruiner. Man hade även en stor utlandsskuld.

Förmögenhet

Under sin tid vid makten samlade Suharto och hans familj enorma rikedomar. Hans fru är känd bland all-

Namn	Land	Period	Miljoner USD
Muhammad Suharto	Indonesien	1967-1998	15.000 - 35.000
Ferdinand Marcos	Filippinerna	1972-1986	5.000 - 10.000
Mobutu Sese-Sko	Zaire	1965-1997	5.000
Sani Abacha	Nigeria	1993-1998	2.000 - 5.000
Slobodan Milosovic	Serbien	1972-1986	1.000
Jean-Claude Duvalier	Haiti	1971-1986	300 - 500
Alberto Fujimori	Peru	1990-2000	600
Pavel Lazarenko	Ukraina	1996-1997	114 - 200
Amoldo Aleman	Nicaragua	1997-2002	100
Joseph Estrada	Filippinerna	1998-2000	78 - 80

mänheten som Madame Fyfy, vilket betyder "Madam 50 %". Det sägs att hon krävde 50 % av varje investering när någon ville investera i Indonesien.

Enligt tidningen Guardian Weekly, 1-7 April 2004 som presenteras i vidstående tabell ligger Suharto högst upp bland de mest kända korrumperade före detta statsmännen i världen.

Medel mot rättegång

För att undvika en rättegång har Suharto och hans försvarsadvokater tagit till olika medel. En tid efter hans avgång gjordes en underökning av åklagare. De begärde av advokatteamet att en utfrågning inte skulle hållas på indonesiska utan på javanesiska - "Kromo Ingil". Det är ett språk som används när man talar sinsemellan eller till personer av högre rang i det javanesiska feodalsamhället.

Det sägs att om undersökningen sker på indonesiska höjer det Suhartos blodtryck. Det är inte bra för hans hälsotillstånd - han kan till och med dö av en hjärtattack. Därför använde man en tolk för javanesiska, men resultatet av utfrågningen vet ingen: det var tyst om undersökningen under lång tid.

Dålig hälsa

Men under den senaste tiden i samband med att landet har haft en bränslekris, att priserna på dagliga konsumtionsvaror har stigit och att massarbetslöshet ha uppstått blir rösterna för att ställa Suharto inför rätta allt starkare. En del av rösterna säger att Suhartos och hans familjs tillgångar borde konfiskeras som statlig egendom för att på så sätt användas för att förbättra landets dåliga ekonomi samt att avbetala en del av utlandsskulderna, som enligt uppgift är ungefär 150 miljarder dollar.

De krav som nyligen ställts på en rättegång mot Suharto bemöts med liknande skäl som tidigare. Hans hälsotillstånd medger ej en rättegång och han skulle plötsligt kunna behöva läggas in på sjukhus. Han är på det statliga oljebolaget Pertamina's sjukhus i Jakarta. Det är inte tydligt vilken sjukdom han lider av vid 84 års ålder. Från en dag till en annan kommer olika besked: ibland sägs det att hans hälsotillstånd förbättras, ibland att det försämras.

Dokument hos presidenten

Samtidigt säger justitiedepartementet att man har sammanställt ett dokument som redan är hos presidenten. Han skall informera allmänheten om hur man juridiskt skulle kunna gå till väga angående anklagelserna för brott mot de mänskliga rättigheterna och korruption mot Suharto som kommer från allmänheten.

Det sägs att dokumentets innehåll sannolikt handlar om att befria Suharto från alla anklagelser om misskötsel av landet under hans ledning. Sådana röster har hörts från de muslimska akademikernas organisation

(ICMI). Även det muslimska prästerskapet (Majelis Ulama Indonesia) har vädjat till allmänheten om att förlåta Suharto.

Den 29 maj 2006 kom beskedet från huvudåklagaren, Abdul Rahman Saleh, att Suhartos vänstra hjärnhalva är skadad. Med ett sådant besked och allt

krångel från myndigheternas och regeringens sida undrar man om det verkligen finns möjligheter att ställa den förre detta indonesiske diktatorn inför rätta för hans brott mot mänskligheten.

Hendrik Amahorseja

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.